Kjakið um føroysku oljuna kann byrja

Frágreiðingin um avleiðingar fyri fiskivinnuna av oljuleiting undir Føroyum, sum Fróðskaparsetur Føroya handaði SAGA-Petroleum týsdagin, er ikki ætlað sum ein biblia, har øll svar um olju og fisk skulu finnast. Miðjað verður fram ímóti, at frágreiðingin skal elva til, at partarnir innan fiski- og oljuvinnuna fara at tosa saman og fara at samstarva

LEIF LAADAL

Tá Jens Helgi Toftum kundi seta tað síðsta punktum í 115 síðurs frágreiðingini um avleiðingar fyri fiskivinnuna av oljuleiting undir Føroyum, var ikki ætlanin, at tað síðsta orðið í hesum máli skuldi verða sagt. Frágreiðingin, sum SAGA-Petroleum hevði bílagt frá setrinum fyri 480.000 norkar krónur, er ætlað sum eitt upplegg til, at partarnir innan fiski- og oljuvinnu skulu kunna tosa saman, áðrenn trupulleikar millum vinnurnar stinga seg upp. Hetta er í hvussu so er tað, sum Jens Helgi Toftum leggur upp til. Stjórin á SAGA-Petroleum, Terje Hagevang, er samdur við Jens Helga Toftum, men hann leggur afturat, at frágreiðingin er góð at eiga, tá ið føroysku myndugleikarnir skulu taka støðu til, hvør útlendsk fyritøka skal fáa loyvi at fara undir oljuframleiðslu undir Føroyum.

Hálvt ár

Sjálvt um tað eru 18 mánaðir síðani, at SAGA setti seg í samband við Fróðskapaarsetrið, so hevur Jens Helgi ikki arbeitt við frágreiðingini í meira enn eitt hálvt ár. Við teimum fyrispurningum og tí avtalu, sum varð gjørd, í huga, so er úrslitið, sum nú fyriliggur, tað, sum SAGA kundi vænta at fáa burturúr. Stjórin hjá SAGA er í hvussu so er nøgdur.

Jens Helgi Toftum er greiður yvir, at frágreiðingin ikki nemur við allar teir spurningar, sum kunnu stinga seg upp, tá ið fiskivinnan og oljuvinnan skulu foreinast, eftir at leitiskeiðið er byrjað. Kortini vónar hann, at frágreiðingin fer at »bidra til fruktbar debat om forholdet mellom fiskeriene og mulig oljevirsomhet«.

Hvat fiskivinnan fer at siga til oljuleiting undir Føroyum, er ringt at meta um, tí fylgjurnar fara ikki at merkjast, fyrr enn boringin er byrjað. Kortini lýsir frágreiðingin væl, hvørjir trupulleikar kunnu stinga seg upp. Hesir trupulleikar eru tó ikki so stórir, metir frágreiðingin, tí økið rundan um Føroyar fer ikki at verða avtaklað við boripallum beinanvegin. Tørvur verður ikki á meira enn eini tveimum leitipallum, og tað er avmarkað, hvussu nógv hesir báðir fara at órógva fiskivinnuna.

Oljufrágreiðingin hjá Jens Helga Toftum er ætlað sum eitt upplegg til, at partarnir innan fiski- og oljuvinnu skulu kunna tosa saman, áðrenn trupuleikar millum vinnurnar stinga seg upp

Mynd: Kalmar

Beint á fiskileiðum

Øll frágreiðingin er grundað á eina hugsaða støðu, og er hetta sjálvsagt, tí eingin oljuvinna er við Føroyar enn.

Fyri at finna útav hvussu pallar vilja órógva fiskiskapin, hevur Jens Helgi Toftum lagt teir báðar royndarboripallarnar beint á eini leið, har nógvur fiskiskapur er. Orsøkin til, at teir fiktivu oljupallarnir eru lagdir júst har, er áhugin hjá oljufeløgum, sum hava sagt seg vera serliga áhugað, at royndarbora á hesum leiðum. Árinið á fiskivinnuna verður eitt sindur, men tað kann lesast í frágreiðingini, at árinið ikki verður serliga stórt. Tað skal tó sigast, at tveir royndarpallar ikki fara at standa á sama stað leingi. Sambært stjóranum hjá SAGA, so eru vónirnar at finna olju fyrstu ferð borað verður, ikki serliga góðar. Royndir aðrastaðni vísa, at royndarpallarnir skulu flytast rættiliga ofta, áðrenn oljan verður funnin.

Tað, at oljupallar verða settir upp á eini góðari fiskileið, fer at hava við sær, at fiskiskapurin fer at tarna arbeiðsgongdini hjá skipunum eitt sindur, men Jens Helgi Toftum sigur, at meirkostnaðurin av at halda seg uttanfyri tryggdarlinjuna hjá pallinum ikki verður so stórur hjá fiskiførunum, tí tað ber til at fiska á øðrum leiðum.

Hjálpa føroyingum inn í oljuna

Ringt er at standa á øðrum beini, í hvussu so er í longdini. Fyri at hjálpa fiskivinnuni, sum nú í nógv ár hevur verið tað fasta beinið, eru nógv, sum halda, at oljuvinnan kundi verið hitt beinið, men hvussu sleppa vit upp í part

Súni á Dalbø, stjóri hjá NAP, sum fríggjadagin læt upp skrivstovu í Havn, sigur, at tað er av alstórum týdningi, at eitt komandi oljuvirksemi kemur so nógvum og fjølbroyttum pørtum av føroyska vinnulívinum tilgóðar, sum til ber

LEIF LAADAL

Fríggjadagin var lítil samkoma á nýggju skrivstovuni í Havn hjá North Atlantic Provider, ið er ein ráðgevandi fyritøka, sum skal hjálpa føroyingum upp í oljuvinnuna. Stjórin Súni á Dalbø, sum tó situr á skrivstovuni hjá felagnum í Miðvági, sigur, at tað er av alstórum týdningi, at eitt komandi oljuvirksemi kemur so nógvum og fjølbroyttum pørtum av føroyska vinnulívinum til góðar, sum til ber.

Ráðgeving og útbúgving

North Atlantic Provider, stytt NAP, byrjaði virksemi hjá sær fyri einum góðum mánaði síðani, og ætlanin er at hjálpa føroyingum, so teir ikki gerast eftirbátar, tá ið, ella um, oljuvinnan kemur. Hjálp til sjálvhjálp - til fyritøkur og einstaklingar, sum Súni á Dalbø sigur. Felagið bjóðar sær millum annað at geva einstaklingum møguleika at vinna sær fralandaútbúgving í samstarvi við føroyskar og útlendskar stovnar og fyritøkur. Eisini bjóðar felagið sær til at skipa soleiðis fyri, at føroyskar fyritøkur koma í samband við, og gera avtalur við, útlendsk virkir og feløg. Við teimum royndum, sum leiðslan í NAP hevur í fralandavinnuni og annars tí fakliga kunnleika, sum arbeiðsfólkið eigur, bjóðar NAP eisini føroyskum vinnulívi at ráðgeva í tí kravda førleika, sum fralandavinnan krevur - eitt nú góðskustýring.

Ikki bara olja

Sjálvt um NAP í fyrstuni setir øll segl upp í oljuvindin, so kann fyritøkan brúkast innan aðrar vinnur, sigur Súni á Dalbø.

– Samanumtikið vóna vit at verða eitt amboð fyri føroyskt vinnulív í síni heild við atliti til, at vit fáa ment okkum sum arbeiðsmegi og vinnulív við at gera nýtslu av teimum møguleikum og avbjóðingum, sum ein fralandavinna gevur okkum, sigur hann.

Súni á Dalbø heldur eisini, at arbeiði hjá NAP vil verða til gagns fyri føroyska samfelagið uttan mun til, hvussu oljuvinnugongdin annars kemur at hilnast.

– Møguleikar eru eisini til staðar um tað vísir seg, at eingin oljuframleiðsla verður undir Føroyum, sigur stjórin hjá NAP.

Deildin í Havn, sum læt upp fríggjadagin, skal stýrast av Róa Strøm, undirstjóra, ið er skipsførari og hevur drúgvar royndir við fralandavinnu. Millum annað hevur hann starvast umborð á boripalli hjá Mærsk og fyri BP og Asco í Aberdeen.

Tíðindaskriv:

Framtaksgrunnurin á føroyskar hendur

Inngangur

Í sambandi við at Framtaksgrunnur Føroya við ársskiftið verður skrásettur sum ein føroyskur vinnurekandi grunnur, halda vit, at tað er rætt, at almenningurin verður kunnaður um gongdina og støðuna hjá grunninum.

Stovnan

Framtaksgrunnurin varð stovnaður út frá felagslýsingini frá fundi millum donsku stjórnina og Føroya Landsstýri tann 17. november 1994. Grunnurin fór til verka í januar 1995, eftir at nevnd var vald og hevði skipað seg.

Grunnurin varð stovnaður sum ein vinnurekandi grunnur. Hann hevur til endamáls á marknaðarbúskaparligum treytum at gera íløgur í nýggjar verkætlanir, ætlanir um víðkað vinnuvirksemi og í fyritøkur, ið hava verið gjøgnum munandi umstrukturering og skuldarumskipan. Grundkapitalurin var 2 mió. krónur, og harafturat fekk grunnurin lán upp á 198 mió. krónur. Danska stjórnin og Føroya Landsstýri komu við hvør síni helvt av grundkapitali og láni.

Íløgur

Grunnurin hevur í hesum tíðarskeiði gjørt íløgur í 7 fyritøkur fyri 115 mió. krónur. Íløgurnar eru gjørdar sum partapeningur.

Í byrjanini gekk striltíð við rakstrinum í tveimum teimum størstu íløgunum, P/F Faroe Seafood Prime og P/F Føroya Fiskavirking. Grunnurin hevði sum áður nevnt bert 2 mió. krónur í grundkapitali. Hann gjørdist insolventur og mátti biðja um at fáa lánikapital umlagdan til eginogn, um hann aftur skuldi gerast solventur. Henda umlegging tók so drúgva tíð, at grunnurin í nærum eitt ár var darvaður í arbeiði sínum. Áðrenn umbønin at umleggja skuld til eginpening var formliga avgreidd, vendi gongdin í feløgunum, og gav raksturin nú eitt avlop, ið tryggjaði, at grunnurin gjørdist solventur aftur.

Óvissan hjá grunninum gjørdi, at umsóknir, ið gingnar vóru á møti, ikki høvdu tíð at bíða eftir grunninum, og fóru tí aðrar vegir.

Grunnurin eftir avtaluna 10. juni millum donsku stjórnina og Føroya Landsstýri

Framtaksgrunnurin skal sambært avtaluni frá 10. juni 1998, millum donsku stjórnina og Føroya Landsstýri, skrásetast sum vanligur vinnurekandi grunnur, og danska stjórnin fer burturúr grunninum. Danska stjórnin umleggur sítt lán uppá 99 mió. krónur til grundkapital, soleiðis at grundkapitalurin verður 101 mió. krónur.

Gongdin 1998

Rakstrarliga gongdin í 1998 hjá grunninum fer væntandi at vísa eitt avlop uppá umleið 35 mió. krónur áðrenn skatt og umleið 30 mió. krónur eftir skatt. Av hesum avlopi stava tær 11 mió. krónurnar frá sølu av Fiskasølubygninginum, meðan størsti parturin av restini stava frá rakstraravlopi í 1998 hjá Fiskasøluni og Fiskavirking.

Grunnurin kemur sostatt, nú hann kemur á føroyskar hendur og verður skrásettur, at hava eina eginogn uppá umleið 115 mió. krónur.

Niðurstøða

Sambært viðtøkunum fyri grunnin og felagslýsingini frá 17. november 1994 hevur grunnurin til endamáls at selja út av sínum partabrøvum, tá íløgan er búgvin til tað. Øll feløgini, sum grunnurin hevur gjørt íløgur í, eru intakt. Í tí einu íløguni hevur grunnurin longu selt síni partabrøv við nøktandi vinningi. Tí vil tað verða eitt natúrligt mál hjá grunninum í nærmastu framtíð at halda fram við at selja út av sínum partabrøvum.

[illegible]
16. desember 1998

Sverri Hansen
nevndarformaður

Lesið tíðindi
á Interneti
– dag sum nátt –
HVØNN DAG

Jólaheilsanir
í Dimmalætting

Jólaheilsanir í jólablaðið 23. des.
skulu vera okkum í hendi
sum skjótast, og í seinasta lagi
mánadagin 21. desember kl. 17.00

Dimmalætting